

i Anvisningar till tentamen PS1101/PSPR01 ht2024

Välkommen till den examinationen för kursen Introduktion till psykologi som vetenskap och profession, PS1101/PSPR01, vt2025

Observera att detta är en individuell examination. Individuell examination innebär att du ska besvara alla frågor själv. Samarbete med en annan (kurskamrat eller utomstående) är inte tillåtet.

Maxpoäng för tentamen är 42 p. För godkänt krävs minst 21 p.

Betyg	F	E	D	C	B	A
Poäng	0-20	21-25	26-29	30-33	34-37	38-42

Tentamen består av tre delar:

Del 1: Flervalsfrågor, psykologins områden. Den här delen innehåller frågor där du anger vilket bland fyra olika alternativ som bäst stämmer överens med din kunskap. Varje rätt svar ger 1 poäng. Fel svar ger 0 poäng. Alla frågorna har endast ett korrekt svarsalternativ. Maxpoäng på denna del är 24 poäng.

Del 2: Flervalsfrågor, statistik och metod. Den här delen innehåller frågor där du anger vilket bland olika alternativ som bäst stämmer överens med din kunskap. Vissa frågor kan ha fler än ett korrekt svar. Varje rätt svar ger 1 poäng. Fel svar ger 0 poäng. Maxpoäng på denna del är 6 poäng.

Del 3: Essäfrågor, psykologins områden. Den här delen avser att mäta din förmåga att kunna resonera och diskutera psykologiska begrepp och företeelser. Svar från flera olika delar av litteratur och/eller föreläsningar bör integreras. Välj ut två av de tre frågorna och svara på dessa två. Varje fråga är värd 6 poäng, maxpoäng är 12 poäng. Skriv på ett lättläst och väl strukturerat sätt.

Stort lycka till!

1 Fråga 1

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

1. Nervsystemet är uppbyggt av specialiserade celler som kallas:

- ☐ Synapser
- ☐ Neuron
- ☐ Axon
- ☐ Dendriter

Totalpoäng: 1

2 Fråga 2

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

2. Vilken hjärnstruktur är främst ansvarig för att skapa nya minnen?

- ☐ Cerebellum
- ☐ Hypothalamus
- ☐ Thalamus
- ☐ Hippocampus

Totalpoäng: 1

3 Fråga 3

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

3. Vilken del av nervsystemet kontrollerar ofrivilliga funktioner som hjärtfrekvens och matsmältning?

- ☐ Somatiska nervsystemet
- ☐ Centrala nervsystemet
- ☐ Perifera nervsystemet
- ☐ Autonoma nervsystemet

Totalpoäng: 1

4 Fråga 4

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt).

4. Vilket av följande påståenden stämmer gällande grå och vit hjärnsubstans?

- ☐ B) Vit hjärnsubstans är icke-myeliniserad medan grå hjärnsubstans är täckt med myelin
- ☐ A) Grå hjärnsubstans består av neuronens cellkroppar medan vit hjärnsubstans består av axon.
- ☐ D) Grå hjärnsubstans är också känt som "substantia alba" medan vit hjärnsubstans också är känt som "substantia grisea"
- ☐ C) Grå hjärnsubstans utgör en större andel av hjärnan jämfört med vit hjärnsubstans

---

Totalpoäng: 1

5 Fråga 5

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

5. Vilket av följande är ett exempel på arbetsminne i användning?

- ☐ Att minnas din barndoms födelsedagsfest
- ☐ Att hålla ett telefonnummer i minnet medan du slår det
- ☐ Att memorera historiska datum inför ett prov
- ☐ Att veta hur man cyklar

Totalpoäng: 1

6 Fråga 6

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

6. Vad är proaktiv interferens?

- ☐ När minnen försvagas på grund av brist på användning
- ☐ När gammal information gör det svårare att komma ihåg ny information
- ☐ När ny information gör det svårare att komma ihåg gammal information
- ☐ När minnen hämtas med fullständig noggrannhet

Totalpoäng: 1

7 Fråga 7

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

7. Vilken typ av långtidsminne handlar om att komma ihåg personliga upplevelser och händelser?

- ☐ Arbetsminne
- ☐ Procedurminne
- ☐ Semantiskt minne
- ☐ Episodiskt minne

Totalpoäng: 1

8 Fråga 8

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

8. Vilket av följande förklarar bäst övergången från sensoriskt minne till korttidsminne enligt tre-stegsmodellen för minne (Atkinson & Shiffrin)?

- ☐ Information kodas och hämtas automatiskt från sensoriskt minne till korttidsminne genom omedveten bearbetning
- ☐ Korttidsminnet hämtar information från sensoriskt minne genom att använda detaljerade kodningstekniker
- ☐ Information i sensoriskt minne överförs omedelbart till långtidsminnet utan någon bearbetning
- ☐ Sensorisk information uppmärksammas selektivt, och relevanta detaljer kodas in i korttidsminnet genom uppmärksamhet och repetition

---

Totalpoäng: 1

9 Fråga 9

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Piaget menade att kognitiv utveckling innefattar två viktiga processer. Processen genom vilken nya erfarenheter införlivas i befintliga scheman kallas _____. Processen genom vilken nya erfarenheter får redan existerande scheman att förändras kallas _____.

- ☐ adaption; assimilering
- ☐ assimilering; adaption
- ☐ assimilering; ackommodation
- ☐ ackommodation; assimilering

Totalpoäng: 1

10 Fråga 10

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

En psykolog som använder ett informationsbearbetningsperspektiv inom utvecklingspsykologi skulle troligen vara minst intresserad av vilket av följande?

- ☐ Theory of mind
- ☐ Arbetsminne och långtidsminne
- ☐ Informationsbearbetningshastighet
- ☐ Metakognition

Totalpoäng: 1

11 Fråga 11

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

_____ syftar på det starka känslomässiga band som utvecklas mellan barn och deras primära vårdnadshavare. Dess etablering verkar styras av en _____ period, eftersom den lättast formas under de första åren av ett barns liv.

- ☐ Anknytning; kritisk
- ☐ Prägling (Imprinting); sensitiv
- ☐ Prägling (Imprinting); kritisk
- ☐ Anknytning; sensitiv

Totalpoäng: 1

12 Fråga 12

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Anta att 3-åriga Sonja på egen hand kan bygga ett fyra våningar högt torn. Genom verbala och fysiska hintar av sin pappa kan hon dock bygga ett åtta våningar högt torn. Enligt Vygotsky är detta ett exempel på:

- ☐ Hur kognitivt och moraliskt tänkande kan interagera med varandra
- ☐ Betydelsen av egocentrism vid problemlösning
- ☐ Konceptet proximal utvecklingszon
- ☐ Hur tidiga problem med objektpermanens kan påverka senare utveckling

---

Totalpoäng: 1

13 Fråga 13

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilken av följande slutsatser om resultaten från studier om lydnad (obedience) är mest korrekt?

- ☐ Lydnadsbeteende verkar i högre grad vara en produkt av personliga egenskaper än av situationsfaktorer.
- ☐ Tvärtemot vad många tror är lydnaden hög i alla situationer.
- ☐ Lydnadsbeteende verkar i högre grad vara en produkt av situationsfaktorer än av personliga egenskaper.
- ☐ Tvärtemot vad många tror är de flesta människor likgiltiga och grymma.

Totalpoäng: 1

14 Fråga 14

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Om vi när vi förklarar andra människors beteende underskattar det inflytande situationen har samt överskattar betydelsen av personfaktorer, då gör vi oss skyldiga till ett felslut som kallas:

- ☐ Självvtjänande felslut (Self-serving bias)
- ☐ Utgruppshomogenitets-felslut (Out-group homogeneity bias)
- ☐ Fundamentala attributionsfelet (Fundamental attribution error)
- ☐ Självuppfyllande profetia (Self-fulfilling prophecy)

Totalpoäng: 1

15 Fråga 15

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Solomon Asch utformade ett experiment för att undersöka konformitet. Han designade detta experiment för att utesluta _____ genom att använda stimuli som _____.

- ☐ normativt inflytande; var obekanta för deltagaren
- ☐ normativt inflytande; var bekanta för deltagaren
- ☐ informativt inflytande; inte kunde besvaras korrekt
- ☐ informativt inflytande; kunde besvaras korrekt

Totalpoäng: 1

16 Fråga 16

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Eva börjar ett nytt jobb som lärare på en högstadieskola. Innan hon börjar undervisa berättar de andra lärarna för henne att klassen hon ska undervisa är väldigt stökig och att eleverna beter sig illa. Eva förväntar sig därför att eleverna i hennes nya klass ska uppföra sig dåligt och beter sig på ett sätt som leder till att eleverna faktiskt beter sig illa. Detta bekräftar i sin tur det Eva hade fått höra innan hon började jobbet. Detta är ett exempel på:

- ☐ Självbetjänande biasen (self-serving bias)
- ☐ Självuppfyllande profetian (Self-fulfilling prophecy)
- ☐ Gruppolarisering (Group polarisation)
- ☐ Fördom om utgruppenshomogenitet (Out-group homogeneity bias)

Totalpoäng: 1

17 Fråga 17

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilken av följande är en återkommande kritik mot diagnostiska system som DSM och ICD?

- ☐ De är alltför subjektiva och saknar vetenskaplig grund.
- ☐ De riskerar att övermedikalisera normala mänskliga upplevelser.
- ☐ De har för få diagnoskategorier för att täcka hela spektrumet av psykisk ohälsa.
- ☐ De fokuserar för mycket på individens sociala och kulturella sammanhang.

Totalpoäng: 1

18 Fråga 18

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

En terapeut som använder en humanistisk ansats i sitt psykoterapeutiska arbete skulle troligtvis ha målet att skapa en terapeutisk miljö som:

- ☐ Använder operant betingning
- ☐ Utmanar irrationella tankar
- ☐ Tillåter självutforskning
- ☐ Förstärker önskat beteende

Totalpoäng: 1

19 Fråga 19

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vilka av följande påståenden stämmer inte överens med behaviorismens grundprinciper?

- ☐ Människors inre tankar och känslor är centrala för att förstå deras beteende
- ☐ Människors beteende formas av omgivningens stimuli
- ☐ Beteende kan observeras och mätas objektivt
- ☐ Inlärt beteende kan förändras genom förstärkning eller bestraffning

---

Totalpoäng: 1

20 Fråga 20

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Elin oroar sig mycket. Hon tänker ofta på hur andra människor kanske ser ner på henne eller kan göra saker som får henne att skämmas eller känna sig förödmjukad. Dessa tankar gör att Elin känner sig orolig stora delar av tiden och illustrerar bäst den _____ komponenten av ångest.

- ☐ fysiologiska
- ☐ kognitiva
- ☐ miljömässig
- ☐ beteendemässiga

Totalpoäng: 1

21 Fråga 21

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

En stressmodell som betonar vikten av kognitiv bedömning och fysiologiska reaktioner är mest förenlig med vilken definition av stress?

- ☐ Stress som en antecedent
- ☐ Stress som en stimulus
- ☐ Stress som en person-situation-interaktion
- ☐ Stress som en respons

Totalpoäng: 1

22 Fråga 22

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vad är en vanlig skillnad i immunförsvarets funktion vid kortvarig jämfört med långvarig stress?

- ☐ Kortvarig stress kan stärka immunförsvaret, medan långvarig stress försvagar det
- ☐ Långvarig stress har ingen påverkan på immunförsvaret
- ☐ Kortvarig stress minskar immunförsvarets effektivitet
- ☐ Långvarig stress stärker immunförsvaret

Totalpoäng: 1

23 Fråga 23

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Vid stress, när är problemfokuserad coping mest effektiv?

- ☐ När stressorn är möjlig att påverka eller lösa
- ☐ När stressorn är utom individens kontroll
- ☐ När en person vill minska sin emotionella respons på stress
- ☐ När undvikande strategier redan har använts

Totalpoäng: 1

24 Fråga 24

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt)

Enligt den transaktionella stressmodellen kan en stressor leda till antingen en hanterbar utmaning eller en ohanterbar belastning. Vilken faktor är mest avgörande för vilken av dessa det blir?

- ☐ Individens kognitiva bedömning av situationen
- ☐ Om stressorn är av kort- eller långvarig karaktär
- ☐ Stressens fysiologiska påverkan på kroppen
- ☐ Stressorns objektiva intensitet

Totalpoäng: 1

i Del 2: Forskningsmetod och statistik

Statistik och forskningsmetodik

Den här delen innehåller frågor där du anger vilket bland olika alternativ som bäst stämmer överens med din kunskap. Vissa frågor kan ha fler än ett korrekt svar. Varje rätt svar ger 1 poäng. Fel svar ger 0 poäng.

25 Del 2 Fråga 1

Vilket/vilka av nedanstående alternativ kan en forskare använda som vill veta om det finns en skillnad mellan hur yngre och äldre personer påverkas av ett nytt jämfört med ett gammalt konditionsträningsprogram?

Välj de rätta alternativen (Flera svar kan ibland vara rätt. Korrekt svar ger 1 poäng. Felaktiga svar ger 0 poäng på frågan.

- ☐ ett kvasi-experiment
- ☐ kvalitativ metod
- ☐ ett experiment
- ☐ ett icke-experiment

Totalpoäng: 1

26 Del 2 Fråga 2

Vilken datatyp har variabelvärdena för Kroppstemperatur mätt °C?

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

- ☐ Intervalldata
- ☐ Nominaldata
- ☐ Ordinaldata
- ☐ Kvotdata

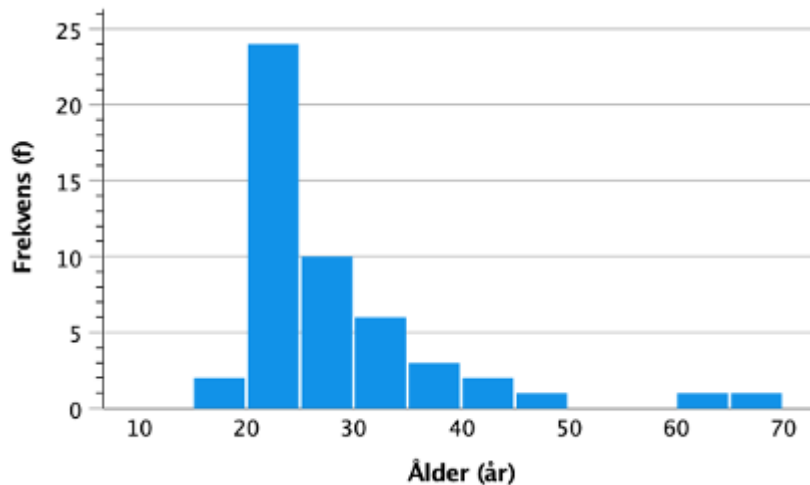

Totalpoäng: 1

27 Del 2 Fråga 3

Två studenter som gjorde en kandidatuppsats tillsammans fick i uppdrag av sin handledare att presentera åldersfördelningen på sina 50 undersökningsdeltagare i ett histogram. Nedanstående graf visar resultatet. Vad drar du för slutsats om fördelningsformen?

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

- ☐ Bimodal fördelning
- ☐ Negativt sned fördelning
- ☐ Positivt sned fördelning
- ☐ Rektangulär fördelning

Totalpoäng: 1

28 Del 2 Fråga 4

Om jag mäter en egenskap med en skala från 1 till 10 och det är sant att 6 minus 2 på skalan är lika mycket av egenskapen som 8 minus 4 på skalan så har jag

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

- ☐ Intervalldata
- ☐ Kvotdata
- ☐ Nominaldata
- ☐ Ordinaldata

Totalpoäng: 1

29 Del 2 Fråga 5

Vilket av följande centralmått är känsligt för extremvärden?

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

- ☐ Typvärdet
- ☐ Det aritmetiska medelvärdet
- ☐ Medianen

Totalpoäng: 1

30 Del 2 Fråga 6

Vad innebär det att det aritmetiska medelvärdet är väntevärdesriktigt?

Välj rätt alternativ (endast ett alternativ kan vara rätt). Korrekt svar ger 1 poäng. Inkorrekt svar ger 0 poäng.

- ☐ d. Att man kan förvänta sig, helt riktigt, att det aritmetiska medelvärdet blir detsamma i olika stickprov
- ☐ b. Att medelvärdet i en population i det långa loppet kommer att bli samma som medelvärdet i stickprovet
- ☐ c. Att medelvärdet av alla stickprovsmedelvärden kommer att bli samma som medelvärdet i populationen
- ☐ a. Att medelvärdet i ett stickprov alltid blir exakt som medelvärdet i motsvarande population

---

Totalpoäng: 1

i Del 3: Essäfrågor, psykologins områden.**Essäfrågor**

Den här delen avser att mäta din förmåga att kunna resonera och diskutera psykologiska begrepp och företeelser. Svar från flera olika delar av litteratur och/eller föreläsningar bör integreras. Du ska välja ut två av de tre frågorna nedan och svara på dessa två. Varje fråga är värd 6 poäng, maxpoäng är 12 poäng på den här delen. Skriv på ett lättläst och väl strukturerat sätt.

Observera att du endast skall svara på tre frågor. Om du skulle svara på fyra frågor kommer en av dem slumpmässigt väljas bort och dessa poäng kommer inte räknas med i totalpoängen.

Här nedan följer de fyra olika frågorna du kan välja på, du svarar sedan på respektive fråga genom att klicka vidare till höger.

- 1. Hippocampus och amygdala är två centrala strukturer som ingår i det s.k. limbiska systemet. Beskriv det limbiska systemets funktioner och ge exempel på funktioner som hippocampus respektive amygdala är involverade i.**
- 2. Förklara begreppet korttidsminne, inklusive dess kapacitet, varaktighet och roll i den övergripande minnesprocessen. Diskutera hur korttidsminnet interagerar med andra minnessystem, såsom arbetsminne och långtidsminne. Beskriv dessutom de faktorer som kan förbättra eller försämra korttidsminnet.**
- 3. En central debatt inom utvecklingspsykologi handlar om samspelet mellan arv och miljö i barns sociala utveckling. Diskutera hur genetiska och miljömässiga faktorer i denna process.**
  - a) Redogör för minst två forskningsresultat eller teorier som beskriver hur genetik respektive miljö påverkar social utveckling hos barn.**
  - b) Beskriv och analysera en vardaglig situation eller kontext där dessa forskningsresultat eller teorier kan tillämpas för att förklara social utveckling, exempelvis inom föräldraskap eller social interaktion.**

31 Essäfråga 1

Essäfråga 1

Välj **EN** av frågorna nedan och skriv ut nummer och frågan i början av ditt svar.

1. Hippocampus och amygdala är två centrala strukturer som ingår i det s.k. limbiska systemet. Beskriv det limbiska systemets funktioner och ge exempel på funktioner som hippocampus respektive amygdala är involverade i.
2. Förklara begreppet korttidsminne, inklusive dess kapacitet, varaktighet och roll i den övergripande minnesprocessen. Diskutera hur korttidsminnet interagerar med andra minnessystem, såsom arbetsminne och långtidsminne. Beskriv dessutom de faktorer som kan förbättra eller försämra korttidsminnet.
3. En central debatt inom utvecklingspsykologi handlar om samspelet mellan arv och miljö i barns sociala utveckling. Diskutera hur genetiska och miljömässiga faktorer i denna process.
  - a) Redogör för minst två forskningsresultat eller teorier som beskriver hur genetik respektive miljö påverkar social utveckling hos barn.
  - b) Beskriv och analysera en vardaglig situation eller kontext där dessa forskningsresultat eller teorier kan tillämpas för att förklara social utveckling, exempelvis inom föräldraskap eller social interaktion.

Teckenf...
B
I
U
 $\times_2$
 $\times^2$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\sqrt{\square}$
 $\int$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$

$\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 Ω
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 Σ
 $\frac{\square}{\square}$

Ord: 0/500

32 Essäfråga 2

Essäfråga 2

Välj **EN** av frågorna nedan och skriv ut nummer och frågan i början av ditt svar.

1. Hippocampus och amygdala är två centrala strukturer som ingår i det s.k. limbiska systemet. Beskriv det limbiska systemets funktioner och ge exempel på funktioner som hippocampus respektive amygdala är involverade i.
2. Förklara begreppet korttidsminne, inklusive dess kapacitet, varaktighet och roll i den övergripande minnesprocessen. Diskutera hur korttidsminnet interagerar med andra minnessystem, såsom arbetsminne och långtidsminne. Beskriv dessutom de faktorer som kan förbättra eller försämra korttidsminnet.
3. En central debatt inom utvecklingspsykologi handlar om samspelet mellan arv och miljö i barns sociala utveckling. Diskutera hur genetiska och miljömässiga faktorer i denna process.
  - a) Redogör för minst två forskningsresultat eller teorier som beskriver hur genetik respektive miljö påverkar social utveckling hos barn.
  - b) Beskriv och analysera en vardaglig situation eller kontext där dessa forskningsresultat eller teorier kan tillämpas för att förklara social utveckling, exempelvis inom föräldraskap eller social interaktion.

Teckenf...
B
I
U
 $\times_2$
 $\times^2$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\sqrt{\square}$
 $\int$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$

$\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 Ω
 $\frac{\square}{\square}$
 $\frac{\square}{\square}$
 Σ
 $\frac{\square}{\square}$

Ord: 0/500

i Avslutning

Du är nu färdig med tentamen. För att vara säker på att du inte missat att svara på någon fråga rekommenderas du att gå igenom dina svar en sista gång.

Bra jobbat!